

Szekszárdi Törvényszék mint másodfokú bíróság
13.Gf.40.061/2014/4. szám

A Szekszárdi Törvényszék a Dr. Farkas László ügyvéd (címe.) által képviselt **I.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) **I.r.** és **II.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) **II.r. felpereseknek**, - a Dr. Ocsák József ügyvéd (címe.) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) **I.r.** és **alperes neve** (alperes címe) **III.r. alperesek** elleni kártérítési perében a Szekszárdi Járásbíróság 5.G.40.019/2012/66. számú ítélete ellen az I-II.r. felperesek által 67. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján eljárva meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A törvényszék a járásbíróság ítéletét részben megváltoztatja,-

az I-II.r. felperesnek az I.r. alperes javára fennálló egyetemleges perköltségben marasztalását mellőzi,-

az I.r. felperes 160.000,- (Egyszázhatvanezer) Ft, a II.r. felperes 140.000,- (Egyszáznegyvenezer) Ft perköltséget köteles 15 nap alatt megfizetni az I.r. alperesnek,-

az I.r. felperesnek az állam javára fennálló eljárási illetékben marasztalását 162.000,- (Egyszázhatvankettőezer) Ft-ra, a II.r. felperes állam javára fennálló marasztalását 138.000,- (Egyszázharmincnyolcezer) Ft-ra felemeli,-

egyebekben helybenhagyja.

Az I.r. felperes 80.000,- (Nyolevanezer) Ft, a II.r. felperes 47.000,- (Negyvenhétezer) Ft másodfokú perköltséget 15 nap alatt az I.r. alperesnek,-

az I.r. felperes 209.900,- (Kettőszázkilencezer-kilencszáz) Ft, a II.r. felperes 120.000,- (Egyszázhúszezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket köteles az állami adóhatóság felhívására az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A járásbíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében az I.r. felperes javára 124.000,- Ft vagyoni-, 2.500.000,- Ft nem vagyoni kár, a II.r. felperes javára 1.500.000,- Ft nem vagyoni kár megfizetésére irányuló keresetet elutasította, kötelezte az I.r. felperest 157.440,- Ft, a II.r. felperest 90.000,- Ft eljárási illeték az állam javára történő, felpereseket egyetemlegesen az I.r. alperes javára 300.000,- Ft perköltség megfizetésére.

Ítéletében tényként állapította meg, hogy az I.r. felperes a per megszüntetésével érintett II.r. alperessel, az Sz. Kft.-vel 2011. szeptember 16. napján kötött vállalkozási szerződést a szám

alatti épület felújítási (homlokzati hőszigetelés, nyílászáró csere, gépészeti korszerűsítés) munkáinak elvégzésére 40.000.000,- Ft vállalkozói díj mellett. A szerződés 9. pontja értelmében az **Sz. Kft.** jogosult volt alvállalkozókat foglalkoztatni, akik munkájáért úgy felelt, mintha minden tekintetben a munkát saját maga végezte volna.

Az **Sz. Kft.** az I.r. alperestől rendelte meg a beépítendő nyílászárókat, aki azt 2011. október 7. napján a 2011. év 44. hetére 5.051.114,- Ft értékben visszaigazolta. Az I.r. alperes a III.r. alperessel 2011. november 12. napján kötött alvállalkozói szerződést a nyílászárók beépítési munkáinak elvégzésére, mely alvállalkozói szerződés 11. pontja alapján a III.r. alperes szub alvállalkozó igénybevételére vált jogosulttá, amennyiben azt az I.r. alperes felé írásban jelzi, az alvállalkozójáért úgy felelve, mintha a munkát saját maga végezte volna.

A III.r. alperesnél **T. J.** vállalta a belső könyöklők felhelyezését, elkészítését, a III.r. alperes azonban nem fogadta el **T. J.** árajánlatát, aki ennek ellenére a ... szám alatti ingatlanban **K. J.** és **B. D.** a munkát elvégeztette.

Az épület felújítása előtt a tulajdonosok a berendezési tárgyakat az irodahelyiségek közepére tolták, és fóliával letakarták. Az egyik asztalon a fólia alatt ott hagyott egy darab Toshiba L20-182 típusú laptopot a hozzá tartozó töltővel együtt **K. J.** és **B. D.** 2011. november 14. napján eltulajdonították, a laptop merevlemezét megformálták, a rajta található céges adatokat, levelezést, illetőleg a II.r. felperes családi fotóit letörölték, majd a laptopot egy robogóra cserélték.

A Szekszárdi Városi Bíróság Bk.... számú határozatával **K. J.**t és **B. D.**ot társtettesként elkövetett lopás vétségében mondta ki bűnösnek, megállapítva, hogy a lopással 45.000,- Ft kárt okoztak az I.r. felperesnek, amely megtérült azzal, hogy a laptopot a nyomozó hatóság lefoglalta, és az I.r. felperesnek kiadta, azonban az I.r. felperes céges és a II.r. felperes személyes adatai megsemmisültek. A büntető bíróság II.r. felperes, mint magánfél által előterjesztett polgári jogi igényt egyéb törvényes útra utasította.

A járásbíróság abban a kérdésben állást foglalva, hogy a bűncselekményt elkövető személyek az alperesek alkalmazottjai voltak-e, és ily módon az alperesek helytállni tartoznak-e az alkalmazottjuk által elkövetett bűncselekménnyel okozott vagyoni és nem vagyoni kár tekintetében, megállapította, hogy **B. D.** és **K. J.** sem az I.r., sem a III.r. alperesnek nem voltak alkalmazottjai, az I.r. alperes a III.r. alperessel szerződött, utóbbi azonban nem kötött szerződést a nyílászárók könyöklői elkészítésében részt vállaló **T. J.** cégével, a **D. Kft.**-vel, a bűncselekményt elkövető személyek **T. J.**-nél alkalmi munkásként dolgoztak.

A járásbíróság a Ptk. 348. § (1) bekezdése szerinti, az alkalmazott által a munkaviszonyával összefüggésben harmadik személynek okozott kár megtérítésére fennálló munkáltatói felelősséget sem az I.r., sem a III.r. alperes terhére megállapítani nem tudott, a keresetet azzal utasította el, hogy a felperes nem a megfelelő alperesekkel szemben terjesztette elő kártérítési igényét, a kárt közvetlenül okozó magánszemélyekkel, **K. J.**-vel és **B. D.**-vel szemben érvényesíthette volna kártérítési igényét.

Az ítélet ellen az I-II.r. felperesek annak megváltoztatása, az I.r. és III.r. alperesek kereset szerinti marasztalása iránt fellebbeztek.

Állították, hogy a tényállás alapvetően helyes megállapítása mellett abból téves jogi álláspontra helyezkedett a járásbíróság, mikor a kereset elutasítását arra alapozta, hogy a kárt bűncselekménnyel

okozó személyek nem voltak az alperesek alkalmazottai, és a keresetet nem a régi Ptk. 391. § (3) bekezdése azon szabálya alapján bírálta el, hogy a vállalkozó a jogosan igénybe vett alvállalkozóért úgy felel, mintha a munkát maga végezte volna el, az alvállalkozó jogosulatlan igénybevétele esetén pedig felelős minden olyan kárért is, amely anélkül nem következett volna be.

Életszerűtlennek, és a tanúként meghallgatott, később III.r. alperesként perbe vont alvállalkozó vállomásával ellentétesnek állították a bíróság azon ténymegállapítását, hogy III.r. alperes megtiltotta volna **T. J.**-nek a munkákban való részvételt, a III.r. alperes ezzel szemben a részéről korábban ismert **T. J.**-vel a munkák elvégzésében szóban megállapodott, ugyanakkor a szub alvállalkozó igénybevételekor nem a tőle elvárható kellő gondossággal járt el, a helyszínen meg sem jelent, az alvállalkozó igénybevétele az I.r. alperes felé írásban nem jelezte, az alvállalkozó munkáját nem ellenőrizte, nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben tőle elvárható lett volna. Az I.r. alperes tudott a szubalvállalkozó igénybevételekor, de annak írásbeli jelzését a III.r. alperestől nem kérte számon, így I.r. alperes is közrehatott a károkozásban, mivel a III.r. alperessel kötött alvállalkozói szerződés 11/a. pontjában foglaltakat figyelmen kívül hagyva járt el.

Az I.r. és III.r. alperesek a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése és a Ptk. 391. § (3) bekezdése alapján a bekövetkezett kárért felelősek, a jogellenesség a szubalvállalkozó szabálytalan igénybevételeivel megvalósult, az alperesek magatartása és a kár bekövetkezése között ok-okozati összefüggés van, mert ha a III.r. alperes nem vesz igénybe az I.r. alperes tudtával és hallgatolagos beleegyezésével egy megbízhatatlan szubalvállalkozót, akkor nem következik be a kár.

Az I.r. és III.r. alperesek felelőssége a Ptk. 344. § (1) bekezdése alapján egyetemleges, az okozott kár mértéke - az okozott kár jellegénél fogva - pontosan nem számítható ki, ezért a régi Ptk. 359. § (1) bekezdése szerint általános kártérítés megállapításának van helye.

Kifogásolták az I.r. alperes részére megítélt perköltség összegét, állítva, hogy az I.r. alperes javára megállapított ügyvédi munkadíj a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel nem áll arányban, azt a nem várt pervesztességük esetére 120.000,- Ft-ra kérték mérsékelni.

Az I.r. alperes fellebbezési ellenkérelme az ítélet - helyes indokai alapján történő - helybenhagyására irányult.

A bíróság a felperesnek az I.r. és a III.r. alperessel szemben előterjesztett kártérítési igénye elbírálása során a megalapozott döntéshez szükséges mértékben a felajánlott bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékok egybevetésén és okszerű mérlegelésén alapuló tényállása irányadó a fellebbezési eljárásban is, amelyre alapítottan a jogvita tárgyában az elsőfokú bíróság megalapozott döntést hozott.

Az I.r. felperes, valamint az **Sz.** Kft. 2011. szeptember 16. napján vállalkozási szerződést kötöttek az I.r. felperes ... szám alatti irodaépületének felújítási munkáira, amely homlokzati hőszigetelés, nyílászáró csere, valamint gépészeti korszerűsítési munkák elvégzését jelentette.

A szerződés 9./ pontja alapján az **Sz.** Kft. vállalkozó alvállalkozó igénybevételeire volt jogosult. Ezen szerződéses rendelkezés alapján az **Sz.** Kft. az I.r. alperestől rendelte meg a beépítendő nyílászárók gyártását és beépítését.

Az I.r. alperes a III.r. alperessel 2011. november 12. napján alvállalkozói szerződést kötött az általa legyártott nyílászárók beépítési munkáira, amely szerződés 11./ pontja feljogosította a III.r. alperest

további alvállalkozó igénybevételére, azzal a korlátozással, hogy ezt a vállalkozásba adó felé írásban jeleznie kell.

Az irodaépület belső parkányzati munkáinak kivitelezésére **T. J.** alkalmi munkavállalóként a munkaterületen munkát végzett **K. J.** és **B. D.** az I.r. felperes tulajdonát képező Toshiba L20-182 típusú laptopot a töltővel együtt közösen eltulajdonították, majd **K. J.** a laptop merevlemezét megformázta és a rajta található céges és egyéb adatokat letörölte.

Ilyen tényállás alapján az I-II.r. felperesek kereseti kérelmüket a Ptk. 348. § (1) bekezdése szerinti, az alkalmazott károkozásáért való szerződésen kívüli kártérítés felelősségi szabályaira, valamint a Ptk. 391. § (3) bekezdésére, az alvállalkozó igénybevételére vonatkozó felelősségi szabályokra alapítottan terjesztették elő, a Ptk. 359. § (1) bekezdése szerinti általános kártérítés megállapítását és abban I.r. és III.r. alperesek egyetemleges marasztalását kérve.

A Ptk. 391. § (2) bekezdése alapján a vállalkozó alvállalkozó igénybevételére jogosult. A vállalkozó a jogosan igénybe vett alvállalkozóért a Ptk. 391. § (3) bekezdése szerint úgy felel, mintha a munkát maga végezte volna; alvállalkozó jogosulatlan igénybevétele esetén pedig felelős minden olyan kárért is, amely anélkül nem következett volna be.

A vállalkozás eredménykötelem jellegéből fakad, hogy a vállalkozónak - eltérően a megbízási jogviszonytól - az alvállalkozón kívül is lehet teljesítési segédje, és ezen belül közreműködője is. Az alvállalkozó, mint közreműködő a vállalkozó és az alvállalkozó között létrejött vállalkozási szerződésben meghatározott részmunkákat, részfeladatokat lát el, avagy a vállalkozó a teljes szolgáltatást az alvállalkozóval végeztetheti el. Miután a vállalkozási szerződésnek nem lényeges tartalmi eleme a személyes munkavégzés, a vállalkozó a szerződés teljesítéséhez több alvállalkozót is igénybe vehet. A vállalkozási szerződés közvetlenül a vállalkozó és a megrendelő között jön létre, az alvállalkozó így nem alanya e szerződésnek, ebből következően a jogosult nem érvényesíthet közvetlenül igényt - jogviszony hiányában - a kötelezett (a vállalkozó) alvállalkozójával szemben.

Erre tekintettel teremti meg a Ptk. 391. § (3) bekezdése a közreműködőért való felelősség szabályaként a vállalkozónak az igénybevett alvállalkozóért fennálló felelősségi szabályát.

Az alvállalkozó igénybevétele nem változtat a vállalkozónak a megrendelővel szemben fennálló felelősségén, a szerződést az utóbbival ő kötötte, azt tartalma szerint neki kell teljesítenie. A felelősség mértéke szempontjából ugyanakkor különbség van a jogosan és a jogtalanul igénybe vett alvállalkozók munkájára visszavezethető szerződésszegés következményeinek megállapításánál. Az első esetben a vállalkozó úgy felel, mintha a munkát maga végezte volna el, tehát ki is mentheti magát, illetve az alvállalkozóját. Alvállalkozó jogosulatlan, jogtalan igénybevétele esetében azonban nem szabadul a felelősség alól az alvállalkozó vétlenségének bizonyításával, hanem azt is igazolnia kell, hogy a kár alvállalkozó igénybevétele nélkül is felmerült volna, és ezen felül a mentesítő ok vele szemben is fennáll.

Az alvállalkozóért (közreműködőért) való felelősség kérdésében a GK 22. számú állásfoglalással módosított GK18. számú állásfoglalás részletes iránymutatást ad.

A GK18. számú állásfoglalásra tekintettel a közreműködőért való felelősség jellege szempontjából a szerződésszegőt a közreműködő magatartásáért nem terhelheti más felelősség, mint amilyennel saját magatartásáért volna felelős. Ennek megfelelően, ha a teljesítéshez harmadik személy közreműködése volt szükséges, a szerződésszegő főkötelezett kötbér és kártérítési felelősségének kimentése érdekében nem csak maga, hanem a közreműködőjének vétlenségét is bizonyítania kell,

vagyis azt, hogy a szerződés szerű teljesítés érdekében mind maga, mind közreműködője úgy járt el, ahogy az adott helyzetben a gazdálkodó szervezettől elvárható volt. A véltenség bizonyítását általában elegendő a közvetlen (első vonalbeli) közreműködőig terjedően folytatni.

A bírósági gyakorlat egyöntetű abban a kérdésben, hogy a közreműködőért való felelősség lényegi vonása, hogy a kötelezett nem csak annak a magatartásáért felelős, akit az adott szerződés keretei között a szerződés teljesítése érdekében vesz igénybe, hanem a vele külön szerződéses jogviszonyban álló kötelezett magatartásáért, ezen túl a vele közvetlen szerződéses jogviszonyban nem álló, a szerződési láncolat további, távolabbi pozícióiban lévő kötelezettek magatartásáért is a szerződéses jogosult irányába. A szerződés megszegése, így a szerződés meghiúsulása esetén a kötelezett a jogosult irányába nem mentesül önmagában a saját felróhatósága hiányának bizonyításával, hanem csak akkor, ha valamennyi közreműködőjét a szerződés megszegés felróhatósága alól kimenti (BDT.2003.890.).

A felhívottak alapján megállapítható, hogy a Ptk. 391. § (3) bekezdése az alvállalkozó szerződés megszegéséért való vállalkozói felelősség szabályait rögzíti, amennyiben az alvállalkozót jogosult volt igénybe venni. A Ptk. 315. §-ához szorosan kapcsolódó Ptk. 391. § (3) bekezdése - a bírósági gyakorlat alapján - a szerződés megszegés eseteire, és az ehhez kapcsolódó kártérítési igények érvényesítésére vonatkozik csak. Ennek indoka, hogy szerződés megszegés esetén a jogosult súlyos hátrányt jelentene, ha a szerződés kötelezettjével szemben a szerződés megszegés objektív jogkövetkezményei mellett a kárigényét nem érvényesíthetné, mivel a kötelezett a saját magatartása felróhatósága hiányára hivatkozással a kártérítési és esetleges kötbérfelelősség alól magát kimenthetné. Ebben az esetben ugyanis a jogosult hárulna az a teher, hogy a szerződés megszegés és kára tényleges okozóját megtalálja, a szállítók, kereskedők, gyártók láncolatában és kárát - szerződéses jogviszony hiányában - a szerződésen kívüli, deliktuális jogviszonyban a tényleges károkozóval szemben érvényesítse.

A felperesek nem szerződés megszegésen alapuló kártérítési igényt érvényesítenek, hanem olyan, a **T. J.**, illetve az általa képviselt **D. Bt.** munkavállalói által megvalósított, többléteényállásból eredő deliktuális, szerződésen kívüli kártérítési igényt, amelyért a vállalkozó felelőssége csak abban az esetben állna fenn, amennyiben alvállalkozó igénybe vételére jogosulatlanul került volna sor.

A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megállapítható, hogy az alvállalkozói láncolatban nem csak az I.r., de a III.r. alperes is jogosult volt további alvállalkozó igénybe vételére, a felperesek kártérítési igénye pedig nem szerződés megszegésből következő kárigény.

A perben nem álló **D. Bt.**, vagy **T. J.** alkalmazottainak károkozó magatartása a Ptk. 348. § (1) bekezdése alapján csak a perben nem álló munkáltató helytállási kötelezettségét alapozná meg. A munkáltatónak az alkalmazott károkozásáért való felelősségét nem zárja ki az, hogy az alkalmazott a munkaköri feladatába nem tartozó, vagy a munkáltató által kifejezetten tiltott tevékenységgel okozott kárt. Ilyenkor a felelősség a munkaviszonnyal való összefüggésen alapul, amely fennáll minden olyan esetben, amikor az alkalmazott a munkavégzése folytán a munkáltató által biztosított lehetőségek révén kerül olyan helyzetbe, hogy kárt okozhatott.

A **D. Bt.** vagy **T. J.** munkavállalóinak károkozó magatartása szerződésen kívüli kártérítési igényt alapoz meg, amely kárigény megtérítéséért a közvetlen munkáltató, a perben nem álló **D. Bt.** vagy **T. J.** lehetne felelős.

A kifejtettek alapján az I.r. és a III.r. alperes a Ptk. 339. § (1) bekezdésén és a Ptk. 348. § (1)

bekezdésén alapuló szerződésen kívüli kártérítési felelősség körében helytállni nem tartoznak, mert a szerződésen kívüli kár megtérítése a Ptk. 391. § (3) bekezdése alá nem vonható abban az esetben, ha az alvállalkozó igénybevétele jogosan került sor.

Az előbbieket mellett helytálló a fellebbezés azon hivatkozása, hogy a III.r. alperes és a **T. J.**, illetve az általa képviselt **D. Bt.** közötti további alvállalkozói jogviszony fennállását bizonyító tényként kell figyelembe venni azt, hogy a károkozó munkavállalók az építési területen megjelenhettek, ott ténylegesen munkát végeztek. Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy a III.r. alperes és **T. J.** a munkák megkezdése és elvégzése előtt a vállalkozói díj összegében ténylegesen megállapodtak-e, a tényleges teljesítés elfogadásával a jogviszonyra a szakmában szokásos vállalkozói díjmérték figyelembevétele mellett ilyenkor a jogviszony fennálltát meg lehet állapítani.

Tekintettel arra, hogy a jogalap kérdésében a felperesek keresete érdemben nem megalapozott, ezért az elsőfokú bíróság az összecszerűség további vizsgálatát helytállóan mellőzte.

Felperesek fellebbezése részben alapos az I.r. alperes javára fennálló egyetemleges perköltségben marasztalás körében. Az I.r., valamint a II.r. felperesek külön-külön meghatározott mértékű kártérítési igényt érvényesítettek egyszerű pertársasági formában. A jogviszony jellegéből következik, hogy marasztalás esetén sem lett volna mód az egyetemlegesség alkalmazására, amelyből következően a felperesek pervesztessége esetére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az igényérvényesítésükhöz igazodóan személyenként külön-külön kötelezhető az I.r. alperesnek a perben felmerült költségei megtérítésére, amelynek tárgyában ugyanakkor az eredeti kereseti igény alapján a járásbíróság a képviselői költség mértékét helytállóan állapította meg, figyelemmel arra, hogy a kereset utóbb bekövetkezett leszállítása, amelyre már az I.r. alperes érdemi ellenkérelmének előterjesztését követően került sor, a perköltség megállapításánál figyelembe nem vehető.

Az elsőfokú eljárásban a pertárgyértékhez (I.r. felperes vonatkozásában 2.700.000,- Ft, a II.r. felperes vonatkozásában 2.300.000,- Ft) igazodó feljegyzett eljárási illetéket az I-II.r. felperesek a Pp. 78. § (1) bekezdése, a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján ugyancsak az igényérvényesítésükhöz igazodó pervesztességük folytán külön-külön kötelesek viselni.

A fellebbezési perérték az I.r. felperes vonatkozásában 2.624.000,- Ft, a II.r. felperes vonatkozásában 1.500.000,- Ft, az ehhez igazodó, az Itv. 46. § (1) bekezdés szerinti fellebbezési illeték az I.r. felperes fellebbezése kapcsán 209.900,- Ft, a II.r. felperes fellebbezése kapcsán 120.000,- Ft, melyet az eredménytelen fellebbezésük folytán viselni kötelesek.

A per fő tárgya körében eredménytelenül fellebbező I-II.r. felperesek a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az I.r. alperesnek a másodfokú eljárásban felmerült perköltségét megfizetni.

Szekszárd, 2015. január 28.

Dr. Mándi Zoltán sk.
a tanács elnöke

Dr. Csábráki Hajnalka sk.
előadó bíró

Dr. Lakatosné Dr. Gerzson Nóra sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

irodavezető